

**ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ТАРАЗ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ИНСТИТУТЫ**

«БЕКТЕМІН»

Шерхан Мұртаза атындағы
Халықаралық Тараз инновациялық
институтының ректоры, э.ғ.д.

М.А. Баяндин

2022 ж

**ТӘЛІМГЕРЛІКТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ
ТӘЛІМГЕРЛІКТІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРАТЫН
ПЕДАГОГТЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР**

СМЖЕ 3-3-7

Тараз 2022 ж.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

АЛҒЫ СӨЗ

1. Әзірленді және енгізілді:

- «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы

2. Әзірлеушілер:

- А.С. Калырова - Академиялық жұмыстар жөніндегі проректор;
- Б.К. Жундибаева - «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасының бастығы;
- Ж.А. Шымыр - «Жаратылыстану» факультетінің Ішкі сапаны қамтамасыз етуі жөніндегі комиссияның төрағасы;

*Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институтының
Ғылыми кеңесінің шешімі, хаттама № 2, 22 11 2022 ж.*

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

МАЗМҰНЫ

№		беті
1.	Қолданылу саласы.....	4
2.	Анықтамалар мен белгілер.....	4
3.	Негізгі ережелер.....	4
4.	Тәлімгерліктің мақсаты мен міндеттері.....	5
5.	Тәлімгердің құқықтары мен орындалуы.....	5
6.	Тәлім алушының (жас маман) құқықтары мен міндеттері.....	6
7.	Тәлімгерді ауыстыру.....	8
8.	Құжаттама және есеп беру.....	8
9.	Келісу парағы.....	9
10.	Өзгерістер енгізу парағы.....	10

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

1. ҚОЛДАНУ САЛАСЫ

1.1 Тәлімгерлік туралы ереже Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институтында (бұдан әрі –институт) тәлімгерлік үдерісін жүзеге асыруға қойылатын жалпы талаптарды белгілейді.

1.2 Осы ереже институттың профессор-оқытушылар құрамына арналған.

2. АНЫҚТАМАЛАР ЖӘНЕ БЕЛГІЛЕР

2.1 Ережеде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

Білім беру саласындағы тәлімгерлік - білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, сондай-ақ тағылымдамадан/практикадан өтетін білім алушылардың кәсіби қалыптасуын, дамуын және лауазымдық міндеттерін білікті орындауға бейімделуін қамтамасыз ету нысаны болып табылады.

Тәлімгерлік - білім беру ұйымдарында педагогтің кәсіби қызметіне алғаш кірген оқытушыға кәсіби бейімделуде практикалық көмек көрсету жөніндегі педагогтің қызметі.

Оқытушы немесе тәлімгер - білімі бар және білім алушыларды және (немесе) тәрбиеленушілерді даярлау және тәрбиелеу, білім беру қызметі қызметі мен тәрбиелеу немесе ұйымдастыру немесе педагогикалық білімі бар жоғары білікті оқытушы.

Академиялық тәлімгерлік - жоғары оқу орнында оқытушылық тәжірибесі жоқ оқытушымен білікті оқытушының жеке жұмысы.

Тәлімгерлік - кәсіби білім мен тәжірибені беру процесінде тәлім алатын оқытушыларға жоғары білікті оқытушылардың жеке кураторлық институты.

Біліктілікті арттыру - тиісті ғылыми және кәсіби қызмет саласында білімді ұдайы жаңартуға, тереңдетуге және толықтыруға бағытталған қосымша білім беру түрі.

Жас маман - әдетте кәсіби салада білімді меңгерген, бірақ педагогикалық жұмыс тәжірибесі жоқ немесе жеткіліксіз жаңадан бастаған оқытушы.

Оқытушы-тәлімгер – осы институтта немесе басқа жоғары оқу орнында үш жылдан кем жұмыс өтілі бар оқытушы.

3. НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕР

3.1 ҚР Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы №726 қаулысымен бекітілген «Сапалы білім беру», «Білімді ұлт» ұлттық жобасында Қазақстандық білім мен ғылымның жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттырудың бағдарламалық мақсаттарын іске асыру шеңберінде жалпы адамзаттық құндылықтар негізінде тұлғаны тәрбиелеу және оқыту педагог мамандығының жоғары мәртебесін қамтамасыз ету, педагогикалық білім беруді жаңғырту міндеттері қойылған.

3.2 Білім беру мекемесіндегі Тәлімгерлік институтының құқықтық негізі «Педагог мәртебесі туралы» 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293 - VI Қазақстан Республикасының Заңы болып табылады. (өзгерістер мен толықтырулары бойынша).

3.3 ҚР БЖҒМ-ң 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 160 бұйрығымен бекітілген тәлімгерлікті ұйымдастыру қағидалары және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар (өзгерістер мен толықтырулары бойынша).

3.4 Нормативтік негізі. «Педагог мәртебесі туралы» 2019 жылғы 27 желтоқсандағы ҚР Заңының 1-бабының 4-тармақшасы, 13-бабының 2-тармағы. Тәлімгерлікті ұйымдастыру қағидаларын және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптарды бекіту

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

туралы ҚР БЖҒМ-ң 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 160 бұйрығы (өзгерістер мен толықтырулары бойынша).

3.5 Педагогикалық мансаптың басталуы дәстүрлі түрде педагогтың кәсіби қалыптасу процесіндегі ең жауапты кезең болып саналады. Аталған кезеңнің маңыздылығы және бүгінгі білім беру жүйесіндегі жас педагогтың кәсіби бейімделуіне жіті назар аудару туралы қолдаудың арнайы нысандарының болуы айтылады, олардың бірі тәлімгерлік болып табылады.

4. ТӘЛІМГЕРЛІКТІҢ МАҚСАТЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

4.1 Тәлімгерліктің мақсаты - кәсіби өсу мен дамуға дайын білікті педагог ретінде жас маманның қалыптасу процесін жеделдету болып табылады.

4.2 Тәлімгерліктің міндеттері:

- тәлімгерлерді кәсіби ортаға түсіру, еңбек жағдайларымен, жұмыс тәртібімен, міндеттер шеңберімен, жауапкершілік аймағымен және институт қызметкерлеріне қойылатын қызметтік мінез-құлыққа қойылатын талаптармен танысу;

- тәлімгердің кәсіби және лауазымдық бейімделу процесін жеделдету;

- үздіксіз кәсіптік білім беру жүйесінде маманның жеке білім беру траекториясын қалыптастыру;

- тәлімгердің тиімді кәсіби қызметке деген ынтасын, атқаратын лауазымы бойынша өзіне жүктелген міндеттерді өз бетінше және сапалы орындау және өзінің кәсіби деңгейін арттыру қабілетін дамыту;

- тәлімгерліктің саналылығын, адалдықты, тәртіптілікті, өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік сезімін, азаматтық және құқықтық белсенділікті, әріптестер мен азаматтарға мейірімді және құрметпен қарауды, корпоративтік мәдениетті, кәсіби этика ережелері мен нормаларын мүлтіксіз ұстануға бейімділігін қалыптастыру;

- тәлімгерлердің кәсіби қызмет барысында алған теориялық білімдерін, практикалық дағдылары мен тәлімгердің тәжірибесін меңгеруіне жәрдемдесу;

- тәлімгердің функционалдық міндеттерін орындау бойынша теориялық білімі мен практикалық дағдыларының болуын тексеру;

- тәлімгерліктің кәсіби әлеуетін анықтау.

4.3 Процестің жетекшісі – «Академиялық жұмыстар жөніндегі» проректор.

5. ТӘЛІМГЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН ОРЫНДАЛУЫ

5.1 Тәлімгердің құқығы:

- тәлімгерліктен тәлімгерлік жоспарының орындалуы туралы есепті талап етуге;

- институттың әкімшілігінің қарауына тәлімгерлікке байланысты жұмысты жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізуге;

- тәлімгердің оқытушылық, ғылыми, қоғамдық қызметіне байланысты мәселелерді талқылауға қатысуға, кафедра меңгерушісіне оны көтермелеу немесе тәртіптік ықпал ету шараларын қолдану туралы ұсыныстар енгізуге;

5.2 Тәлімгер міндетті:

- жоғары оқу орнының барлық түрлерін анықтайтын білім және ғылым саласындағы заңнаманың, институттың ішкі нормативтік құжаттардың талаптарын білу;

- тәлімгерге пәндердің оқу-әдістемелік кешенін әзірлеуге, оқу сабақтарының нысанын таңдауға қатысқан кезде әдістемелік көмек көрсетуге;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

- тәлімгердің ғылыми-зерттеу жұмысына жетекшілік ету;
- тәлімгерді негізгі міндеттерімен, оқытушыға қойылатын талаптармен, ішкі тәртіп Ережелерімен, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасымен таныстыру;
- тәлімгердің бейімделу процесін бақылау;
- тәлімгердің алдына нақты міндеттер қоюға және олардың сапасы мен мерзімі бойынша орындалуын бақылауға;
- оқытушыға педагогикалық мамандықты, сабақтарды сапалы өткізудің практикалық тәсілдері мен әдістерін меңгеруде жеке көмек көрсетуге, жіберілген қателерді анықтауға және бірлесіп жоюға;
- тәлімгердің жеке жұмыс жоспарының орындалуын бақылау;
- тәлімгерді кафедраның профессор-оқытушылық құрамының жұмыс тәжірибесімен таныстыру;
- тәлім алушыға нақты кәсіби мәселелер бойынша кеңестік көмек көрсету;
- оқу жылы ішінде тәлімгердің кемінде 4 сабағына қатысу және қолданылатын технологиялар, әдістер, дидактикалық тәсілдер мен құралдардың тиімділігін талдау;
- қорытынды талдау жүргізу және кафедра отырысында қарау үшін тәлімгердің педагогикалық қызметінің сипаттамасын ұсыну;
- тәлімгерліктің педагогикалық шеберлігімен танысу шеңберінде тәлім беретін оқытушылар үшін оқу жылында 1-2 сабақ өткізу.

5.3 Тәлімгер жауапты:

- тәлімгерлік кезеңі ішінде тәлімгерлердің педагогикалық құзыреттерін игергені үшін;
- тәлімгерлердің білім алушылармен өткізетін оқу сабақтарының (семинарлар, зертханалық/практикалық сабақтар т. б. сапасы үшін);
- тәлімгер жүргізетін ғылыми-зерттеу жұмысының нәтижелілігі үшін;
- өзіне бекітілген академиялық топта тәлім беретін тәрбие жұмысының сапасына;
- тәлімгерлікпен жүзеге асырылатын әдістемелік жұмыстың сапасы үшін;
- институттың Ішкі еңбек тәртіп ережесін, Оқытушының ар-намыс кодексін және жоғары оқу орны ішіндегі жұмыс жөніндегі басқа да ережелердің, техника қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелерінің талаптарын орындағаны үшін;
- кафедраның, факультеттің басқа оқытушыларымен, сондай-ақ оқытушы - тәлім алушылар мен білім алушылар арасындағы қарым-қатынастағы моральдық-психологиялық ахуалы үшін;
- тәлімгерлерге академиялық тәлімгерлік шеңберінде орындалған жұмыс бойынша жоспар мен есептерді уақтылы ұсынғаны үшін.

6. ТӘЛІМ АЛУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

6.1 Тәлім алушының (жас маманның) құқығы:

- институттың басқару әкімшілігіне тәлімгерлікке байланысты жұмысты жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізуге;
- кәсіби абырой мен қадір-қасиетті қорғауға;
- оның кәсіби қызметіне қатысты біліктілікті арттырудың түрлі нысандарын пайдалану;
- ЖОО-да пәндерді оқыту әдістемесімен танысу мақсатында оқытушы-тәлімгерлер өткізетін сабақтарға, шеберлік- сыныптарға қатысу;
- оқу-әдістемелік құжаттаманың әзірленген нысандарымен танысу;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

- шағымдармен және оның жұмысын бағалайтын басқа құжаттармен танысу, олар бойынша түсініктеме беру.

6.2 Тәлім алушы міндетті:

- нормативтік құжаттарды, оның ішінде оның кәсіби қызметін айқындайтын ЖОО ішінде зерделеу;

- кафедра туралы ереженің талаптарына сәйкес институттың құрылымын, қызметінің ерекшеліктерін және атқаратын лауазымы бойынша функционалдық міндеттерін білуге;

- жас маман тәлімгерден жұмыстың озық әдістері мен нысандарын үйренуі, тәлімгермен өз қарым-қатынасын дұрыс құруы тиіс;

- өзінің бейіндік және педагогикалық біліктілігін арттыру;

- өзінің жалпы білім беру және мәдени деңгейін жетілдіру;

- тәлімгердің басшылығымен ПОӘК-н дайындауға және қайта өңдеуге, оның ішінде семинар, зертханалық және практикалық сабақтар, оқу және өндірістік практикалар өткізу үшін әдістемелік нұсқаулар дайындауға, оқытылатын пәндер бойынша білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттау үшін тест тапсырмаларын қайта өңдеуге қатысуға;

- білім алушылармен тәрбие жұмысына белсенді қатысу;

- кафедра тақырыбы бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысу;

-оқу бөлімшелері мен зертханалардың материалдық-техникалық базасын нығайту, дамыту, қамтамасыз ету және жетілдіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мен жүзеге асыруға белсенді қатысуға;

- білім алушылардың оқу сабақтарын өткізу, зертханалық жұмыстар мен практикалық сабақтарды, кәсіптік практиканың барлық түрлерін орындау кезінде еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі қағидалардың сақталуын бақылау;

- тәлімгер еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өртке қарсы қорғау ережелері мен талаптарын орындауы тиіс;

- әр семестрдің соңында кафедра отырысында тәлімгер алдында орындалған жұмыс туралы есеп беру;

- кафедра меңгерушісіне белгіленген тәртіппен жеке жұмыс жоспарын орындау бойынша есеп беру;

- кафедра аясында әдістемелік және ғылыми семинарлардың жұмысына, кафедра отырыстарына қатысу.

6.3 Тәлім алушы жауапкершілікке алады:

- тағылымдама кезеңінде педагогикалық құзыреттерді игергені үшін;

- білім алушылармен өткізілетін оқу сабақтарының сапасы үшін (семинарлар, зертханалық / практикалық сабақтар);

- өзіне бекітілген академиялық топта өткізілетін тәрбие жұмысының сапасы үшін;

- орындалатын әдістемелік және ғылыми жұмыстың сапасы үшін;

- институттың «Ішкі тәртіп ережесінің» талаптарын және жоғары оқу орны ішіндегі жұмыс жөніндегі басқа да ережелерді, қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау жөніндегі ережелерді орындамағаны үшін;

- кафедра, факультет, институт оқытушылары мен сондай-ақ басқа оқытушылар мен білім алушылармен қарым-қатынастағы моральдық-психологиялық ахуалы үшін;

- академиялық кезеңде орындалған жұмыс бойынша есептерді уақтылы ұсынбағаны үшін;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

- «Жұмыс беруші» мен «оқытушы» тараптарының құқықтары мен міндеттері жұмысқа қабылдау кезінде жасалған еңбек шарты және ҚР «Еңбек заңнамасы» шеңберінде толық көлемде болады.

7. ТӘЛІМГЕРДІ АУЫСТЫРУ

7.1 Тәлімгерді ауыстыру мынадай жағдайларда жүргізіледі:

- тәлімгердің жұмыстан шығуы немесе басқа жұмысқа ауысуы;
- тәлімгердің оны тәлімгерліктен босату туралы негізделген жазбаша өтініші;
- жас маманның тәлімгерді ауыстыру туралы негізделген жазбаша өтініші.

7.2 Тәлімгерді тәлімгерліктен босату және тәлім берушіге жаңа тәлімгерді бекіту арасындағы кезең бес жұмыс күнінен аспауы тиіс.

7.3 Тиімді тәлімгерлік тараптардың өзара мүдделілігі, тәлімгерлік процесін әкімшілік бақылау және ынтымақтастықтың аралық нәтижелерін шығару шарттарында жүзеге асырылады.

8 ҚҰЖАТТАМА ЖӘНЕ ЕСЕП БЕРУ

8.1 Тәлімгерлердің қызметін регламенттейтін құжаттарға:

- тәлімгерлікті ұйымдастырудың осы Ережесі және тәлімгерлікті жүзеге асыратын оқытушыға қойылатын талаптар;
- тәлімгерлікті ұйымдастыру туралы «Академиялық жұмыстар жөніндегі» проректордың бұйрығы;
- тәлімгерлік мәселелері қаралған кафедра отырыстарының хаттамалары;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз инновациялық институты	ҚЕ 3-3-7-2023
	Тәлімгерлікті ұйымдастыру ережелері және тәлімгерлікті жүзеге асыратын педагогтерге қойылатын талаптар «Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасы	СМЖ «Сапаны бақылау және басқару» ҮК НҮ 5-2023

9. КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

Лауазым	Т.А.Ә.	Қолы	Күні
Әзірленді:			
Академиялық жұмыстар жөніндегі проректор	А.С. Калдырова		<u>18 11 2022</u> ж.
«Сапа, аккредиттеу және рейтинг» басқармасының бастығы	Б.К. Жундибаева		<u>18 11 2022</u> ж.
«Жаратылыстану» факультетінің Ішкі сапаны қамтамасыз етуі жөніндегі комиссияның төрағасы	Ж.А. Шымыр		<u>18 11 2022</u> ж.

